

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	3	3	6
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	4
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 4th Semester
(2053)

PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)

Paper : Financial Administration

(With Special Reference to India)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **five** questions in all, including Q. No. I which is compulsory. Select **one** question from each Unit.

I. Answer any **nine** short answer type questions in about **25-30** words each :

- (i) What is the meaning of financial administration ?
- (ii) Write three functions of the Union Ministry of Finance.
- (iii) Short note on importance of budget.
- (iv) List steps in budget preparation.
- (v) What do you mean by execution of budget ?
- (vi) Short note on grants-in-aid given to the States.
- (vii) How is budget a tool of legislative control ?
- (viii) Concept of Public Debt.
- (ix) Concept of Public Finance.
- (x) Concept of deficit financing.
- (xi) List the functions of Estimates Committee.
- (xii) Give two functions of CAG of India.

2×9=18

UNIT-I

- II. Discuss the meaning and importance of financial administration. 18
- III. Define budget. Give its types and principles of good budgeting. 18

UNIT-II

- IV. Write an essay on Centre-State financial relations in India. 18
- V. Discuss the composition and functions of Union Finance Commission. 18

UNIT-III

- VI. Discuss the concept and objectives of audit. What are its various types ? 18
- VII. Write in detail about the functions and role of Comptroller and Auditor General of India. 18

UNIT-IV

- VIII. Discuss various measures to exercise legislative control over finances in India. 18
- IX. Discuss the composition, functions and role of Public Accounts Committee. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पांच प्रश्न करें, प्रश्न नं. I जो कि अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करें।

- I. किन्हीं नौ लघुउत्तरी प्रश्नों के उत्तर लगभग 25-30 शब्दों में दीजिए :
- (i) वित्तीय प्रशासन का क्या अर्थ है ?
 - (ii) केंद्रीय वित्त मंत्रालय के तीन कार्य लिखिए।
 - (iii) बजट का महत्व पर संक्षिप्त नोट लिखें।
 - (iv) बजट तैयार करने के चरणों की सूची बनाइए।
 - (v) बजट के निष्पादन से आप क्या समझते हैं ?
 - (vi) राज्यों को दिए जाने वाले सहायक अनुदान पर संक्षिप्त नोट लिखें।
 - (vii) बजट किस प्रकार विधायी नियंत्रण का साधन है ?

- (viii) ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਭਰੂਣ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ।
- (ix) ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਵਿੱਤ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ।
- (x) ਘਾਟੇ ਦੇ ਵਿੱਤਦਾਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ।
- (xi) ਪ੍ਰਾਕਲਨ ਸਮਿਤਿ ਦੇ ਕਾਰਯੋ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਨਾਏ।
- (xii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਕ-ਮਹਾਲੇਖਾਪਰੀਖਕ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਯ ਬਤਾਏ। $2 \times 9 = 18$

ਯੂਨਿਟ-1

- II. ਵਿੱਤੀਯ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਰਥ ਅਯੁਰ ਮਹਤਵ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਯਏ। 18
- III. ਬਜਟ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਯਏ। ਅਛੇ ਬਜਟਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਵ ਸਿਧਾਂਤ ਬਤਾਏ। 18

ਯੂਨਿਟ-2

- IV. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਕੇਂਦ੍ਰ-ਰਾਜਯ ਵਿੱਤੀਯ ਸੰਬੰਧੋਂ ਪਰ ਅਕ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖਿਏ। 18
- V. ਸੰਘ ਵਿੱਤ ਅਯੋਗ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਯੁਰ ਕਾਰਯੋ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਯਏ। 18

ਯੂਨਿਟ-3

- VI. ਲੇਖਾ-ਪਰੀਖਾ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਅਯੁਰ ਉਦੇਸ਼ਯੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। ਇਸਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਯਾ ਹੈ ? 18
- VII. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਨਿਯੰਤਰਕ ਅਵ ਮਹਾਲੇਖਾਪਰੀਖਕ ਦੇ ਕਾਰਯੋ ਅਵ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੇਂ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਲਿਖਿਏ। 18

ਯੂਨਿਟ-4

- VIII. ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿੱਤ ਵਿਧਾਯੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਲਿਏ ਵਿਭਿੰਨ ਉਪਾਯੋਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਯਏ। 18
- IX. ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਸਮਿਤਿ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ, ਕਾਰਯੋ ਤਥਾ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਯਏ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. I ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- I. ਕੋਈ ਨੌਂ ਲਘੁ ਉੱਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :
 - (i) ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
 - (ii) ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕੰਮ ਲਿਖੋ।
 - (iii) ਬਜਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

- (iv) ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ।
- (v) ਬਜਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (vi) ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਹਾਇਤਾ ਅਨੁਦਾਨ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (vii) ਬਜਟ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ?
- (viii) ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ।
- (ix) ਜਨਤਕ ਵਿੱਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ।
- (x) ਘਾਟੇ ਦੇ ਵਿੱਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਨਾ।
- (xi) ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ।
- (xii) ਭਾਰਤ ਦੇ CAG ਦੇ ਦੋ ਕੰਮ ਦੱਸੋ।

2×9=18

ਯੂਨਿਟ-I

- II. ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- III. ਬਜਟ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਚੰਗੇ ਬਜਟ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 18
- V. ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਆਯੋਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਆਡਿਟ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 18
- VII. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- IX. ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18